

Ese de trei ori in seputenă: Mercuri-s, Vineri si Domineca, cand o colă întreagă, cand numai dijumetate, adeca după momentul impreguriarilor.

Pretul de prenumeratine:

*pentru Austria:	8 fl. v. a.
"dijumetate de an	4 " "
"patraru "	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	16 fl. v. a.
"dijumetate de an	8 " "
"patraru "	4 " "

Viena 27 dec. 1866/8 jan. 1867.

La ordinea dilei e si acum'a patenta imperatésca din 2 januariu, prin care se conchiamă o sesiune straordinaria a senatului imperiale. In nr. tr. dandu numitulu actu, adaușeram obseriatu mea nōstra despre partit'a centralistilor că acésta va forma opusetiune fatia cu politic'a guvernului. Astadi, după ceteve frecari de pareri in publicitate, potemu constata si mai apriatu opusetiunea acelei partite, in sensu careia se si nascu o fractiune, in frunte stau deputati de la desfintat'a dieta stiriana, cu devi's: a nu intră in senatul imperiale. Daca e ca centralistii se pasiesca in solidaritate, in asemene casu avemu se asceptam stabiliri nōue din partea loru, caci după cele de pana acum'a, unii vreu se intre in senatul imperiale, pledandu acolo pentru pastrarea constitutiunei din faur si formandu opusetiune procedurei prezenti a guvernului, éra altii vreu se intreprinda acésta opusetiune prin passivitate, prin neparticipare la sesiune. Unicul punct ce unesc tóte parerile e — opusetiune.

Federalistii din Praga n'adusera inca neci o decisioane. In catu poturam observă pana acum'a, acestor'a li-ar fi plausibile participarea, de óra-ce patenta incredintéza dietelor modulu alegrei pentru senat, potendu-lu indepliní după grupe ori din plenul dietei, astfel federalistii ar nisú alegere din plenul dietale, prin ce ar deveni in senatu representati de ajunsu pentru a aduce la validitate macar in catva principiele propagate de ei.

Avendu in vedere aceste pusetiuni ale partitelor, nu esiste prospectu pentru delaturarea conflictului de constituție, caci in venitóri'a sesiune straordinaria a senatului imp. nu va fi partita care se primésca punctul de procedere alu dualistilor: paritatea intre ambele dijumetati de imperiu.

Se afirma că in catu pentru cestiu-ne de constituție, guvernul va dā senatului imperiale numai votu consultativ, astfel si dietei unguresci; éra după ascultarea ambelor parti, va decide insusi. Nesmintitu că in asemene casu ar fi deslegata, séu mai bine dicendu, taia-ta cestiu-ne prin o nouă octroare, neconsiderandu că toem'a octroarea fu morbulu principale de care suferă constituție din faur, si care i causă inectarea vietii. Nu potemu presupune că guvernul numai pentru aceea ar fi suspinsu octroat'a constituție din faur, ca se dee alt'a érasi octroata, după ce mai antaiu va fi facetu nisce ceremonii de ale constituționalismului. —

Scirile din Spania ni aducu asta data numai numele acelor redactori, scriitori, ablegati, senatori si oficiri den armata, pentru cari guvernul a decretat essiliu. Din decursulu inchisorilor avemu se mai amintim că sórtea a cadiutu si a supr'a guvernatorului cassi parlamentului dlui Castro, nu pentru că ar fi partecipatu la protestu, ci din causa

că intrandu generalulu Pezuela in parlamentu, guvernatorulu lu provocă se-si descopere capulu. Mai schimbandu cateva vorbe, Castro fu prinsu, după ce Pezuela i dede o palma. — Cumca in Spania se intempla si de acestea, nu e mirare, după ce scimu catu de dure li-su moravurile, in urmarea ignorantiei generale din acea tiéra. Sute de msi, primari de comune, nu sciu ceci séu scrie. —

Mémorial dipl. amintise că Beust a facutu o propunere imperatului Napoleone in privint'a cestiu-rii orientului. La acésta, diariulu lui Bismark „N. A. Z.“ observă că Austr'a contéza pe impartirea Turciei. Acésta obseriatu, fóia ministeriale „Wiener Abd.“ n'o potu trece cu vederea, si dede splicatiunea că cabinetul de Viena a voit u numai schimbare de pareri cu celu de Paris, nu cu referinta la impartirea Turciei ci la status quo, mai usiorandu sórtea locuitorilor creştini din provinciele Sultanului. —

Din aceste observămu că nu se denegă esistint'a propunerei lui Beust, deci vom vedé resultatulu. —

Nenticlegerile intre guvernul italianu si celu otomanu, escate din bombardarea nàii „Principe Tomaso“ se delaturara prin intrevirea reprezentantei lui anglu din Constantinopole. Modulu delaturarii nu e cunoscutu.

Bugetul imperiului pe anul 1867.

(bb) Dlu ministru de finantie, contele Larisch-Mönich si-publică propunerea sa catra Maiestate asupr'a legei finanziarie si preliminariului pentru inceputulu anu nou, adeca „bugetul“, séu vorbindu in termini mai comuni: *areatarea*, că — catu sòcote Escelint'a Sa a adună si catu a spesá in acestu anu pe sém'a tuturor lipselor imperatiei.

Platindu si romanii o parte insemnata din sumele ce se aduna in cassele imperatesci, si fiindu ei — celu puticu la plata, éra aiure după nume egalu in-dreptatiti cu cele-lalte popore, si avendu prin urmare si ei deplinu titlu de dreptu si de interesu ca se scie: cam cati bani si din ce isvóre, in ce mesura se aduna in cassele statului, — si cati, si cam pe ce se vérsa totu din acele casse? — semtimu lips'a si detorint'a de a pune inantea ochilor cetitorilor acestei foi unu securt estrasu din amintit'a lucrare a duii ministru de finantie, si a face acolo unde cere trebuint'a — cate o obserbatu din parte-ne. Vom face-o acésta după precederea propria, nelegandu-ne de nici o asemene lucrare a altoru foi.

Premitemu, că staverirea bugetului in tierile constituționale e celu mai eminente dreptu alu parlamentului séu corpului legalativu, si la noi de la 1861 in cōce se intreprinse aceea patru ani după olalta prin asié numitulu, Reichsrath din Viena; éra de candu suntem cu er'a nouă — acestu frumosu si importante dreptu alu poporului contribuitoriu lu deplinesce ministrulu finantieru pre langa santiunea Maiestatei Sale, carea se dede pré gratiosu si lucrarei presinti.

Dlu ministru alu finantieru deci crede si voiesce se adune in cassele imperatesci in decursulu anului 1867 — sum'a de 407,297.000fl. v. a. éraspese vré se faca — 433,896.000 fl.

Prin urmare tiene, că va ave se de cu 26,599.000 fl. mai multu, de catu ce va poté aduná; — atat'a adeca i-ar fi „deficitul“, — ba privindu că pentru anului espiratu inca mai are se refuiésca 51,034.000 fl., adeveratulu „deficitu“ i-ar fi in anulu acest'a 77,633.000fl., daca din noroie n'ar ave de alta parte destule medilöce d'a-lu acoperí deplinu, precum vom vedé mai la vale.

Aci aflam cu cale a adauge numai de catu, că pe anulu trecutu 1866 a fostu preliminata (se'ntielege pentru tempu de pace, caci resboiu nu se prevedea) o suma — (scotiendu afara partea ce cade pe Veneti'a care acum nu mai pote veni in consideratiune,) — de 507,921.000 fl. Adeca cu 74,025.000 mai multude catu asta data. Dóra n'ar fi de lipsa a spune, că prin resboiu de asta véra, atins'a suma preliminata se urea cu vr'o cate-va sute de milioane, o cifra, care pana acum'a inca nu s'a potutu pune in evidintia.

Mai adaugem că langa preliminariulu de anu de 507,921,000 fl. figură ca „deficitu“, adeca ca lipsa ne-acoperita o suma de 40 milioane; langa celu de an-tiernu totu ea lipsa ne-acoperita o suma de 80 milioane; éra langa celu de pre anulu 1864 o asemene lipsa de 140 milioane fl. v. a.

De aci s'ar paré, că finantile nōstre de patru ani totu mereu se indrépta, caci deficitul, adeca lips'a ne-acoperita prin venite, din anu in anu e totu mai mica; se pare, da, inse nu e asié; precum vom areta acésta cu de a menuntulu alta data, candu vom vorbi despre starea finantieru imperatiei preste totu; éra aici va ajunge a atinge atat'a, că totu in acel tempu de patru ani detoría statului se marí cu vr'o 700 de milioane, pre candu d'alta parte veniturile statului prin anii rei, necautarea granelor nōstre, mai tardu prin resboiu si perderea Venetiie, seapetara forte multu. Cu tóte acestea, pentru ca cetitorii se-si pote splica natur'a si referint'a catra olalta a sumelor de mai sus, suntem detori a constatá, că de la amintitii patru ani incóce si regimulu, dar si Reichsrathulu si-au pusu tota silint'a a economisá, adeca a reduce (imputiená) spesele statului; dar la acésta au si fostu constrinsi ambii faptori de statu prin impreguriari, caci adeca din anu in anu li se ingreuiá séu chiar li scadea posibilitatea a acoperí deficitul prin imprumute de statu.

Dupa aceste splicatiuni lamuritorie se vedem acum'a — unde si cum se facu economi'a cea mare de 74 milioane — fatia cu preliminariulu anului trecutu?

Aci mai nainte de tóte trebue se aducem si admiràmu economi'a pré nante curti imperatesci, adeca economi'a in „list'a civile.“ Spesele curtei imperatesci au fostu de multi ani in cōce cam cate 7 milioane fl. in fie care anu, anume pe anulu trecutu 1866 aceste spese erau pre-

Prenumeratine se fac la toti dd. corespondinti a nostri, si d'adreptul la Redactia Josefstadt, Langegasse Nr. 43, unde sunt a se adresă si corespondintele, cu privire Redactia, administratiunea său sprijină că vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cel anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicatii de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie, repetirile se fac cu pretu scadiut. Pretul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

ALBINA.

limitate cu 7,368.000fl.; pe anulu curinte ele sunt preliminate cu 5,065.000 fl. adeca cu 2,303.000 fl. mai putinu.

Observămu că senatul imperiale candu staveria bugetulu, sum'a preliminata prin regimul pentru curtea imperatésca, din pietate catra domnitorulu si dinasti'a lui, o votá neesaminata, si o votá, cum atinseram, cu cate 7 milioane si mai bine; acum Maiestatea Sa din propriul pré-naltu indemnu scadiu acésta suma cu a trei'a parte aprópe; — dovăda destul de viua, că monarculu e pe-trunzu si miscatu de calamitatea finantieru imperatifici si de greutatea sarcinelor supusilor sei.

Ca alu doile punctu de economia insemnata avem se aducem *preliminariulu pentru armata*. Acestea pe anulu 1866, se intielege afara de resboiu, se urea partea ordinaria cu cea straordinaria impreuna, la 88,763.000fl., pe anulu curinte s'a scadiutu la 73,458.000 fl. Va se dica, e mai moderatul cu 15305000 fl. Acestea e semnu, că regimulu Maiestatei Sale crede in pace. — Avem se observămu aci, că bugetulu ministeriului de resboiu are si elu ceva venite proprie, d. e. din vinderea de arme, prafu de pusca, prin rescumperarea de la milita etc. etc. Acestea venituri pentru anulu curinte sunt puse cu 7,846.000 fl. si asié tiér'a n'arc de a dā armatei de cat 65,612.000fl. Observămu mai de parte, că dlu ministru de finantie ni spune, cumea reorganizarea ce e se se introduce in armata, nu va fi impreunata cu spese mai mari.

A trei'a pozitioane forte insemnata de economia o aflam in spesele preliminate pentru „regia“, adeca spesele cu adunarea veniturilor statului. Acestea in bugetulu de anu figurau in cifra rotunda eu 109 milioane; estimu ele se afia scadiute la 92 milioane, reduse adeca cu aproape 17 milioane.

In fine a patra, cea mai insemnata rubrica de economia o intempiam in manipulatiunea finanziaria generale (sub E.)

In acésta rubrica pentru anulu 1866 se afla preliminata sum'a de 219,496.000fl. asta data numai 169,858.000 fl. adeca mai putinu cu 39,638.000 fl.

Avem inse se observămu, că economi'a acestei rubrice e — mai multu paruta. Adeverata si reale ni se infatiséza ea numai in suma de vr'o dóue-trei milioane in subrubric'a subventiunilor pentru unele drumuri ferate si pentru societatea vapörelor dunarene; mai de parte in subrubricile intereselor dupa detorie de statu, cari prin scoterea detoriei asie-numite „monte veneto“, ce cu Veneti'a impreuna trecu la Itali'a, scadiura cu ecvasi peste ½ milionu fl., adeca de la 121,382.862fl. de anu, la 120,812.000 fl., — se intielege dupa detoriele mai vechie, fundate; éra prin refuirea unor detorie de statu de mai nante asemenea scadiura cu aproape 1 milionu. De alta parte se urcă estimu subrubric'a pensiunilor statului cu 1.300,000 fl. adeca de la 10,690.817 fl. de anu, la 12 milioane in capu. Deci economi'a cea mare ar fi se

fie, că — pentru refuirea de detorsi de statu scadiute său sortite, pentru care sub rubrică pe anul 1866 se preliminase o sumă de 64,010.728 fl. est timpul se preliminara numai 18,758.000 fl. adeca cu 45,252.728 fl. mai pucinu. Dar cum atinseram asta mesura, adeca — *a nu plăti detorie*, nu e adeverata economia; avem numai se ne bucurăm, că — se poate amană. —

Ecă deci, cum s'a combinat atins'a economia de 74 milioane florini pe acestu anu, in care dlu ministru de finantie crede că o va potă de securu realiză. Nu potem dice, de cat: „se-i ajute Ddieu!“

Acum se trecem se vedem: cum socote dlu ministru a acoperi, său adeca: de unde cugeta a le adună acele 433 de milioane, de cari are lipsa.

Dlu ministru crede, cum spuseram la inceputu, că va incassă peste totu, din tōte isvōrele si venitele statului, pentru anul 1867 o sumă de 407,297.000 fl. si anume crede, că din darile direpte si indirepte, din bunurile său mosfele statului, din venitulu postei si telegrafului va adună o sumă curata de 341,194.000 fl., o sumă pe care a luat'o cu ceva peste 16 milioane mai mica, de cat cea incassata totu din aceste isvōre in anul, 1864, si eu 9%, milioane mai mica de catu cea incassata in 1865. — Restulu de vr'o 66 milioane crede dlu Ministru că-lu va incassă din alte ramuri secundarie de venite.

Avem se observămu; că in 1864 s'au adunat din atinsele isvōre 357, in 1865—350 milioane de florini; era catu se va fi adunat in 1866, nu se poate inca calculă. Destulu că dlu ministru, a venu in vedere slabitele (prin seceta si resboiu) poteri contribuitore, a luatu o cifra catu de mica, dar cōstătă o tōie de securu. Adaugem in se acă, că de multi ani incōce tōte astfelu de preliminarie au remas de — rusine, fiind că nici intru unu anu nu s'a potutu incassă sum'a preliminata intréga, ci de comunu mai pucinu de catu ce s'a pus in „securu aspectu“, asié d. e. pentru anul 1866 a fost pus in aspectu unu venitul securu peste totu de 457,450.000 fl. acum se tienem minte, că la anul, candu se vor publica socrtelele de pe trecutu, ne vom convinge, cumca celu pucinu cu vr'o 20—30 milioane se va fi incassat mai pucinu. D'alta parte si aceea suntem detori a observă, că venitele statului, de candu li cunoscem si cifrele, nici o data nu s'au pus in aspect si socrtelea in suma mai mica ca acum; adeverat in se, că acesta e primul anu, candu ni facem socrtel'a fora Veneti'a.

Mai amintim acă totu in legatura cu cele aduse, cumea din *darile direpte* s'a pus in anul 1867 cam cu 4% milioane, era din cele *indirepte* peste 9 milioane mai pucinu de catu pe anul 1866; asemenea s'a pus in venitele mosfelor statului peste totu, anume din paduri cu aprópe 1 milionu mai pucinu. — Din vinderea de proprietati ale statului se ascépta 10 milioane; din minele (baile) si monetari'a statului se ascépta 1,309.000 fl., ceva mai multude catu anu; era din posta, dupa scaderea tarifelor, cu ceva peste 1 milionu mai putinu.

Aci credu că va fi loculu a spune, cumea Maiestatea Sa prin legea finantaria la inceputu amintita, a bine voitu a incuviintă, ca si in anul acest'a se remana tōte feliurile de dari, impreuna cu adausale loru, asemenea tōte feliurile de tacse si competitie — *tot in mesur'a de pana acă*; va se dica: nu ni s'a urecatu nici o dare, nici o tacsa, ei vom avea respunde pe sém'a statului intru tōte totu atat'a, ca 'n anul trecutu. —

Lips'a, adeca sum'a cu carea intrece preliminariulu speselor pre cel'a alu veniteloru, va se dica, atinsele mai sus 26,599.000 fl. precum si deficitulu remas de anu cu 51,034.000 fl., său impreuna sum'a de 77,633.000 fl. dlu ministru de finantie e in stare a o acoperi prin partea inca nerealisata a imprumutului de statu ce i s'a incuviintatu cu legea din 25 aug. 1866, si care parte face 32 milioane fl.; mai departe prin prisosulu ce se afla in cass'a centrale de statu in numerotria de 28,290.000 fl.; apoi prin note de statu à 5 fl. ce mai are a edă in suma de 5 milioane; prin note bancali de 1 si 5 fl. ce mai suntu a se completă cu 6,205.000 fl.; in fine prin 4 milioane fl. ce mai are dreptulu a emite in note monetarie à 10 cruceri, cari sume impreuna facu 79,495.000 fl. si asié dau inca unu prisosu de 1,862.000 fl. v. a.

Dar afara de aceste sume si acestu prisosu, mai sta ministrului de finantie la despunere o sumă nominale de 60 milioane fl. in oblegatiuni ipotecarie d'ale institutului de creditu funduariu, pentru cari oblegatiuni, pe temeiulu legei din 24 Aprile 1866 se afla cu ipoteca pemorante „jure privatorum“ o multime de bunuri ale statului, si care suma statulu e oblegatu a o respunde institutului de creditu in anuitati.

Din tōte acestea se vede, că statulu pentru lipsele sale pe anul 1867, dupa combinatiunile si calculii omenesci — e providiutu de plin cu medilōcele receptute, ba că, desă dlu ministru in lucrarea sa presinte resufla *pace si pace*, chiar si

pentru unu casu de lipsa contraria inca are a mana medilōcele de prim'a necesitate, la tōta intemplarea destule pentru a se potă semt̄ securu in contra cutarei suprinderi, si scutitu de perplesitatea momentana. Trebuie se marturisim, că dlu conte Larisch-Mönich, desă după o catastrofa infroscata ca cea de la Könniggrätz, din punctul de vedere alu ci-frelor bugetului seu, se afla in pusetiune mai favorabile de catu ce se aflau multi precesori a-i sei in tempuri normali; dar repetim, numai din punctul de vedere alu *cifrelor*. Celelalte punte de vedere — numai Ddieu le scie cum stau!

Cu atat'a socotinu a fi produsu de-stulu din acestu obiectu pentru orienta-re publicului romanu. Cei ce se ocupă de astea, vor reconoşce, că noi n'am criticiat de felu, ci numai am comentatul său splicatul cate ceva ici-colé. Critică la noi, adeca in diaristic'a nostra, n'ar avea nici unu folosu. —

Buda-Pesta in 3 Jan. n. —

(u) Dle Redactoru! — Socoteam că astăzi vom se avemu siedintia dietala, pentru ca se-mi incepu érasi studiele asupr'a fisionomielor, din cari, precum adese ori ti-am scrisu, mai securu am aflatu pana acum'a gradul sperantilor politice. In lipsa de siedintie dietale, cauta se-mi ieu refugiu la cérerile private; o facu acăst'a cu atat'a mai vertosu, căci me convinsei de repetite ori, cumea editorii Albinei cu multu interesu ieu notitie de tōte variatiunile si fasile opiniunei publice la clasele datatorie de tonu a le compatriotilor nostri magiari.

Ceca ce ocupă in momentu spiretele ac-storu clase — e *patent'a imperat̄sca prin carea se conchiamă unu consiliu imperi-ali straordinariu „ad hoc“ pe 26 faurul pentru tierile din colo de Laita*. Ni e cunoscuta acăstă patenta numai prin telegrame, din cauza cōstătării inca ar fi pré plecati a ale-ge curandu representanti pentru consiliul imp. straordinariu si-a tramite ca se lucre acolo in Viena contra dualismului. Minunate lueruri, asiedara! Dar ce vei dice, dle Redactoru, daca-ti voi spune, că unii ascépta de securu, cumea si romanii din Ardeal, a nume cei alesi de mai nainte la senatul imperial, se vor insatisfa si vor cere intrare si participare in consiliul imp. straordinariu. Nu e astă dovedă viua de ne incredere reciproca?

Pre candu magiarii după primele impre-si se pronuncia astfelu, din Praga audu că au sositu unor privati sciri telegrafice, cumea cehii, in contra politice urmate pana acum'a, vor tramite representanti loru la consiliul imp. straordinariu, dar i vor alege din plenul dictiei, sperandu că vor avea si mai de parte majoritatea in partea sa si vor tramite totu federalisti curati, cari apoi vor incurca pe duali-sti infroscati.

Dar de cat acăstă seire si mai euriōsa mi se pare accea ce mi-o spuse astădi, totu după te-legramme, unu deputat serbu din Zagrabia, cumea adeca croatii inca ar fi pré plecati a ale-ge curandu representanti pentru consiliul imp. straordinariu si-a tramite ca se lucre acolo in Viena contra dualismului. Minunate lueruri, asiedara! Dar ce vei dice, dle Redactoru, daca-ti voi spune, că unii ascépta de securu, cumea si romanii din Ardeal, a nume cei alesi de mai nainte la senatul imperial, se vor insatisfa si vor cere intrare si participare in consiliul imp. straordinariu. Nu e astă dovedă viua de ne incredere reciproca?

Pre candu asie in cercurile magiare, om-nii nostri d'alta parte tienu pe „Albina“ de forte bine informata cu scirea adusa, cumea in Viena custa resolutiunea de a dă magiari-oru tōte, la cate nu-i vor potă face se renuncie de buna voia. Inse eci-ce cunoscu bine firea lucrului si impregiurarile, deplangu acăstă resolutiune, pentru că sunt convinsi, cumea implinirea acostei resolutiuni va fi unu isvoru abundante de incureature si slabitiune pentru monarchia intréga; era ceea ce incepura mai antaiu a siopti antagonistii nostri intre sine, acusia de curend in se a o respondi si prin unele foi, d. e. mai alalta-ieri prin „Fremdenblatt“, cumea romanii, anume ardelenii pe satia incepu a-si manifestă voia d'a se impreună cu *Romania*, tienem eu totii de *apucature intri-gante* seu denunciatuni politice din partea acelor'a, caror'a atari seiri li e apa la mōr'a lor. Inse noi scim, că polit'a e in man'a regimului, si pentru aceea suntem convinsi, că regimul Maiestatei Sale numai asié va fi, va potă fi amagit u si inselat u prin ast-felu de scorniture, daca el — *din adinsu va voî ca se fie amagiit u si inselat u*! —

BUCOVINA.

Circulariulu episcopescu catra ono-ratulu cleru alu diecesei bucovinene ddtu 2/14 noemvre 1866 urlu 193 ord. in pri-vinti'a demintiriloru de astavera si opiniunea predominitorie in tiéra in asta privintia.

Mai multi preoti ai clerului meumi s'au planșu că ar fi fostu atacati in timpulu den urma de

si defaimarea poporului romanescu naintea altoru natiuni straine. Ba gasescu-se inca niceș urgisiti de bunele datini parintesci, cari se la-peda de catra Romani, si de tōta natiunea sa, vai do ei! sermanii! nu sciu pentru pantecele lor, ori pentru Pluto, ori pentru nebuni'a sa? De-lu intrebă cine-va: Romanu esti? cu nepla-cere raspunde: „ba nu!“ ci unguru, serbu, séu Dumnedieu mai scie eo!“ ne sciindu, că desi e acum'a stralucita gintaungurésca, totu mai straluciti erau odinioara mai-marii lui „Romanii“, invingatori mai a tot pamentului, si ai intregei lumi cunoscute, caror'a, den ticalosi'a sa nu voesc a li urmă in fapte si sciintie; ci se legă, ea si curpanul de altu leninu, ca si sca-ju de óie! Au nu e cunoscute, incependu den Banatu si pana in muntele „Emu“, si de celu mai niceș copilu alu natiunii nōstre, de ce se-mintse se fie? Candu elu pururea de la incepu-tulu sutei a dōu'a de Crestu si pana in diu'a de astadi (1819) nu altmire s'au numit, ei nu mai „Romanu“ Di-i lui Valah! si nu va sci, ce vei dici; copaci ori altu vietitoriu? Fōrte frumosu este a sci mai multe limbi, ba este si

FOISIORA.

Cultur'a limbei si a graiului in conver-satiune

(De Vasiliu Gergeli, de Cocotisiu,)

(den anul 1819.)

In tăietur'a a siesă, despre portarea cu-viñieșa, adusei nainte trebuintia culturei lim-bei, aici voiesc amău a cuventă anume mai an-taiu despre preluerarea limbei romanesce, apoi despre tonul graiului. Despre acestea sierbescu regulele urmatrice.

1. Ori-cine se vorbescu euratu gramati-cesc; dar ce vorbescu! unde-e vre o gramatica buna, dupa ale careia regule se se indrepte o-nu? *) ba si dupa cate sunt, unde-e zelul?

*) Gramatică romanesca se aflau pe atunci publicate de mai multi, aici de Sam. Micul, la 1780 si 1810; de Radul Tempea la 1797; de J. Vacarescu la 1797.

unde-e vointia de a se deprinde si a invetiá? la vai! de noi nemernici Romani! căci fōrte s'a stinsu den inimile nōstre urmarca prē straluci-tiloru nostri strabuni: „departe aucadiutu pōmle de radecin'a pomului!“ Ar fi fōrte de dorit, ca se se afle vre unu facatoriu de bine cu na-tiunea sa, compunendu o gramatica mai depli-nita a limbei romanesce cu litere strabune, **) era nu cu slove cirilice, de carile sunt si pan-acum a cator-va barbatu vrédnici de tōta laud'a, si iscusiti, cari s'au stradut si au asudat mult se faca bine fratiloru sei: dar rusine si dorere! că si astfelu de gramatica a fostu de totu lenevită!

Este unu adeveru ne-lsfruntat de prece-perca de tōte dilele, că indreptarea limbei zace inca si asta-di desnatia! Putinelo lumini, ce luminédia intru procoptirea poporului, nu a-

Numai cat astă gramatica nu se propuneau prin scđle; era in timpulu de satia se asta de nemorito-ri Arone Pnumul, de Vasiliu Ianoviciu, Popoviciu Barceanu, de Ioane Eliade s. a.

**) Autorul serie acăstă in anul 1819, era de atunci in cōde său compusu gramatica cu litere strabune, facandu i. Eliade epocha cu a sa.

jungu a impliní marea seadere a intunceimii, in care au eadiutu Romani den Daci'a vechia. Partea cea mai mare a invetiilor romani nu-si batu capulu dupa indreptarea limbei, altii sunt mai buerosi a-si invetiá fii se vorbescu in limbi straine, era a maica-sa o slrumica cum potu. Vorbescu nemtiesce, grecesc (mai alesu Romanii macedoneni,) unguresce, chiar si ser-besce, eu cari limbe si-amăsteca si inveluic lim-b'a sa. Mai bine facu cei ce vorbescu latinesce, italiannesce, francesce, că acosteas-su incalete surori dulci eu limb'a nōstra, eea vechia romana, den carea s'a prelucratu latinésc'a, si dupa aceea tar-diu au resaritu dentrin'sa: italiana, francesc'a, spaniolesc'a.

Inse ce folosesc si a sci limbele acestea, daca n'arc omul dorintia, nisuntia si indemnua, ea: ce eulege den ectira acelor'a, se intoreca spre binele natiunii sale? cu ajutorul acelor'a s'ar cuveni a indreptă, a toem'i, a imbotat'i si a imfrumseti a sa propria, curatindu-o de tōte pangaririle ei! Căci nemiea nu folosesc unui Romanu a vorb'i atate limbi numai de fala, er' pe a sa se o parasesca in selbatescă spre rusinea

catra unii diregatori politici că pôte n'ar si des-
talu de loiali care susipiuni le respingu cu
indignatiune si se rôga pentru satisfactiune pre-
cum si pentru propunerea causei la Maj. Sa
c. r.

Devreme ce o astfelu de susipiune a
clerului bucovinénu, carelo in adevera' sa
supunere totun'a a fostu credintiosu nici de
cum nu se potea trece eu vederea in tacere
pentru ca se nu prinda radecini si pre cum cre-
du eu fie-care preot de ai mei fara abatere dim-
preuna cu mine va avé cea mai interna incre-
dintiare că numai pulsulu Austriei a insufle-
tit pre Bucovin'a si asta tiéra precum si eu
deosebire clerul resariténu tóte ce are, adcea o
existinta mai buna materiala si spiretuala si bi-
nele loru are de a multiamí numai Austriei,
numai prè maritei case austriace si numai gu-
vernului austriacu, mi am indreptatu poftirea
mea nainte de tóte catra c. r. guvernul al tierii
ca se-mi impartesiesca a supra carora persónce
a clerului meu s'au facut astfelui de presupu-
neri de neloialitate si de care persónce si pre ce
temeiul s'a facut acésta la guvernul c. r. al tierii.

Asupra acestei'mi s'a impartesitu de la
c. r. presidiu al tierii din 7 noemvr. a. c. N.
2771/pres. că la presidiulu tierii nu seafia date,
care s'ar referi la susipiuni despre o portare
necorecta politica a preotilor resariteni si n'a
fost nici unu motivu de a face óre-careva cerec-
tari in asta privintiadin care causa presidiulu tierii
nu pôte corespond dorintiei mele, totusi inse-
nu pôte se nu-si arete eea mai deplina recuno-
scientia pentru respiciunca de cea mai credin-
tiosa alipire si multiamire a clerului Bucovi-
nénu resariténu catra guvernului imperatescu
austriacu cuprinse in serisórea mea.

Spre linistirea onoratului meu cleru in
inisciintiezu despre acésta si acceptu de la elu
eu deplina incredere că neschimbatu va prourmá
alipirca, credint'a si multiamirea cea mai de
frunte de pana acum pre cum eu de alta parte
lu voiu representá si aperá de s'ar intemplá se
se planga in contra unor susipiuni neintemciate
care nu se potu trece eu vederea neci odata
pentru urmarile loru cele neprevideute de rele
pentru starea si pentru tiér'a nostra.

„De la Episcopul Bucovinei“

Eugeniu m. p.

Desi episcopulu Eugeniu dupa informarile
cam elastice primite de la guvernul liniseesc
pre onora' sa preotime in indignatiunea sa
pentru susipiunile in care credem au adus'o
niste ómeni reuafatiosi, totusi asta linisire n'a
fostu in stare a multiamí pre preutimea intré-
ga; căci pre cand putieni preotii nepetrundia-
tori credu că acestu cerculariu li pôte serví ori
candu de scutu in protiv'a ori-carui atacu strâinu
sustiene mai intregulu cleru bucovinénu că
dupa ce pres'a austriaca mai fara abatere ba
chiar si cea oficioasa precum e „Wiener Alben-
post“ a luat notitie interesante despre acesta
in iuliu a. c. presupunend că clerulu bucovinénu
ar conspirá cu Carolu I. principale Romaniei
că i ar si trimisu adrese de loialitate si
alte fléouri de asemenea dupa ce si guvernulu
s'a sentiu nevoito a face dispusetiunile de lipsa
in privint'a casselor de bani imperatesci, tele-
grafelor si a tuturor diregatorilor din tiéra
concentrandu tóte cassele de bani in Cernauti,
dupace si prin o incintare publica in capital'a
tierii a cercut a linisí poporatiunea carea erá
atat de alarmata si dupa ce unii preuti dupa
ace'a s'au adresatu la episcopu pentru satisfac-

tine pentru calumnierile cele cutedate a unoru
diregatori politici, apoi de aici urméra firesce
că clerulu bucovinénu nu pôte fi multiamitu
cu acest cerculariu si opiniunea publica e pe
partea lui, căci daca nu se asta in adeveru ne-
nica despice acestadenuintari la guvernul, totusi
sunt aceste planorsi ale unoru preuti catra epis-
copu care se potu luá de bas'a unoru cercetari
seriose pre cum si acele cause faptice care au
indemnat pre guvernulu la insciintarea publica
din 26 iuliu 1866: aceste impregjurari sunt
motive de ajunsu spre o cercetare serioasa daca
au fost ele in stare se alarmezo atat de tare pre
poporatiune in numita luna in cat si guvernulu
se fie silitu a luá mesuri trebuintiose de linisci-
re si de asigurare.

De aici urméra că corespondiatoriu opiniunii
publice predominitorie in tiéra numai
atunci se pôte simt' multiamita, indestulata si
linisita preutimea bucovinéna daca se va intre-
pune consistoriulu cu episcopulu bucovinénu
la guvernul ca pe temeiulu neliniscirci si alar-
marii generale ec éra in lun'a lui iuliu
in intrég'a Bucovina si pre temeiulu vócei pre-
sei de Vien'a de pre atunoi si pre temeiulu
planisorilor unoru preoti catra episcopulu că ar
si atacati de unii diregatori politici se se com-
puna o comisiune amestecata de unu membru
politieu si altulu consistorialu cercetatorie de
acei denuntianti cutedatori cari sustineau niste
absurditati pipaite denuntiand in susu si in josu
chiar si o stare intréga. Numai prin o ast-
felui de cercetare si pedepsire aspru acel-
loru vinovati si publicarea lor si a intre-
gei cercetari se pôte indestulá, linisí si
multiamí preutimea bucovinéna neci de
cum inse prin cerculariulu episcopeseu susnu-
mitu, carele dovedesce numai că de ar fi fost de
vina acci preuti Episcopulu i ar si pedepsitu éra
vedicndu contrariulu nu pune se le cercetaze
caus'a loru cea drépta si datele loru care eu
buna séma nu sunt luate den ventu si pre cei
ce au atinsu ondúra preutimei se faca ca se-si ie
pedéps'a meritata.

Unu preutu bucovinénu iubitoriu
de patri'a si starea sa.

Temisióra, in 4 januaru 1867. n.

Despre afacerile si luerarile comitetului
provisoriu in caus'a Alumneului proiectatul
din Temisióra am onore a ve comunicá ur-
matorele:

In sedint'a comitetului din 24/17 novem-
bre 1866 s'a primitu proiectulu de statute pen-
tru Alumneu compusu de membrulu comisiunei
Juon Jovitia cu mai multe modificari si s'a de-
cis u a conciliamá pre 29/17 novemvre 1866 o
adunare generala cu concesiunea politica si sub
asistarea unui comisariu politie, publicandu-se
diu'a adunarei in diariele romanesci.

Mai de parte s'au primitu in Alumneulu
provisoriu care se asta in suburbulu Maierulu
vechiu la dlu Petru Popoviciu urmatorii studinti
din gimnasiulu de aici diligenti si seraci, ce s'a
doveditu prin atestate credibile, si adeea:

1. Paulu Crasiovianu, 2. Georgiu Gherba
gimnasisti in cl. a III., 3. Georgiu Ulita gim.
in cl. a II., 4. Lazar Constantin, gim. in clas.
a III., 5. Vichentie Angelescu, gim. in cl. a III.
in fine Nicifor Achimescu nu s'a primitu in
institutulu acesta din cauza, că densulu inca n'a
intrat in gimnasiu. — Dlu Petru Popoviciu
providatoriulu alumnistilor e indetoratu a

dá la toti 5 alumnisti cortelu, viptu intreg, in-
caldire si spalatura pentru o remunerare de
32 fl. v. a. la luna din cass'a alumneului, restul
pana la 40 fl. socotindu-se pentru unu alum-
nistu 8 fl. la luna au alumnistii a-lu suplini; si
adeea 1. Paulu Crasiovianu are se platésca la
luna 2 fl. éra din cass'a alumneului se platesce
pentru densulu 6 fl.; 2. Lazar Constantin si
3. Vichentie Angelescu au fie-care se platésca
dlui provideditoriu cate 3 fl., ór din cass'a alum-
neului se pletesce pentru densii cate 5 fl. la
luna. Dispozitia acésta a comitetului se mo-
tivéza cu acc'a, că acesti 3 alumnisti capeta si
dintralte parti ajutorie mici, deci, ca se pôta
participa mai multi tineri lipsiti din ajutoriulu
alumneului s'a stabilitu principiulu, că numai
celu-ee nu are neci unu ajutoriu se capete bene-
ficiulu alumneului intreg si nescurtata.

Adunarea generala s'a tinutu in 29/17
novembre 1866 in intielesulu conferintei din
24/10 octobre 1866 si conformu conclusului co-
metetului din 24/5 novembrie 1866 eu concesiunea
politica si in presint'a comisariului magis-
tratuale a dlui senatoru Lazar Scarlato, cu
scopu de a substerne si desbate proiectului de
statute al „Alumneului romanu natiunalu din
Timisióra“ inaintea adunarei generale.

De fatia au fostu preste siesedieci de ro-
mani, parte din locu parte din pregiurulu Te-
misiórci, de preside fu alesu rsm. dnu Meletie
Dreghiciu, de notariu G. Ardeleanu. Dupa o
cuventare acomodata, rostita de dlu preside, s'a
acetitusi desbatatu proiectulu statuleloru din
punctu in punctu si s'a primitu cu putina modi-
ficare decidendu-se: „Proiectulu comisiunei se
primesce cu majoritate absoluta, predandu-se
dlui comisariu 3 exemplare subscrise de toti cei
de fatia spre substerne si aprobarea loru la
inalta locutienintia, éra unu exemplariu se ala-
tura langa protocolu aici sub ... Cu acésta
s'a incheiatu sedint'a adunarei generale

Proiectulu comisiunei pentru „Statutele Alumneului romanu natiunalu din Temisióra.“

(primitu de adunarea generala si substerntu
spre aprobaro la locurile competinti.)

Intielegint'a romana den Temisian'a lu-
andu in consideratiune lips'a de intielegintia
romana, si că o natiune fara intielegintia nu
pôte propasi in cultura, éra mai departe talen-
tele esclintale ale junimei romane precum si ze-
lulu ei de a merge chiar eu sacrificie pe calea
propasitii, care talente eminente romanu a dese-
ori ingropate si impedecate spre scaderea des-
voltarii natiunale numai din lips'a medilócelor
de sprinjire si de incuragiare, au aflatu de bine
a infintá un institutualumnealu in Temisióra, si
así a eroí unu izvoru nescabilu de incuragiare
si de sprinjire pentru aceste talente mai esce-
lente eu urmatorele statute:

Partea I.

Numirea si scopulu institutulu precum si me-
dilele ajungerii lui.

§. 1. Institutulu va portá numele: „A-
lumneulu romanu natiunalu in Temisióra“

g. 2. Scopulu institutulu este: Provede-
rea cu cele de lipsa pentru sustinerea traiu-
lui vietii a tinerimii romane talentate, dara-
lipsite de medilóce materiale care tinerime ar-
doroi se studie la gimnasiulu din Temisióra. Nu-
merulu tineriloru so va primi dupa potintia.

§. 3. Spre ajungerea acestui scopu alu insti-

tutulu vor serví de medilóce: veniturile de la
fundatiune, contribuirile anuale de la membrii
alumneului, precum si darurile ce vor incurge de
la binefacatori, proventele de la academiele,
balurile si lotariile, care s'ar tiené spre scopulu
acesta.

§. 4. Institutulu sta sub patronarea Illu-
stratice sale concernintelui Episcopu grec-
orient. romanu, precum si sub protectiunea illu-
stre familii de Mocioni.

Partea II.

Despre asiedimentulu institutului.

§. 5. Institutulu se compune din membri
fundatori, ordinari, binefacatori si sprinjintori,
fara deosebire de natiune si religiune, cari au
statua deplina si portare morala nepatata.

§. 6. Membri fundatori suntu aceia cari
contribue odata pentru totdeun'a cel putin o
suma de o sută florini val. austriaca.

§. 7. Membri ordinari se numesc aceia cari
vor oferi pe trei ani o suma anuala cel
putin de 5 flor. v. a., si adeea pe tot anulu tot-
deun'a inainto de inceperea semestrului sco-
lariu.

§. 8. Ori cine, care aduce institutului unu
daru celu putin de 50 flor.v.a. se numesc bine-
facatoriul lui.

§. 9. Membri sprinjintori suntu aceia cari
din bunavointia vor contribui in fie care anu,
dupa placu bani ga'la, bucate séu si legume.

§. 10. Membrii fundatori, ordinari si bine-
facatori au tot acele drepturi. Fiecare capeta
diploma, are vot decisivu in adunarea generala
— pôte face motiuni, care se tinu de scopulu si
luerarea institutului, si pôte fi alesu de presid-
inte, de vice-presidinte, de notariu, séu de
membru alu comitetului.

§. 11. Comunc, corporatiuni, si alte per-
sóne morale inca potu si membri fundatori, ordi-
nari séu binefacatori ai alumneului, implinindu
indetorirea desifta mai susu. Drepturile cele ce
se cuvinu acestorui membri si le pot exercita
numai prin representantele loru impoternicitu
specialminte spre scopulu acesta.

§. 12. Institutulu va avé pentru afacerile
sale unu sigilu, care va avé de emblema: o ma-
trona tinendu de mana doi princi cu inscriptiunea
„Alumneulu romanu natiunalu in Temisióra“

Partea III.

Despre administratiunea institutului.

§. 13. De afacerile institutului se ingri-
gesce parte adunarea generala, parte un co-
mitetu anume.

A. Despre adunarea generala.

§. 14. Institutulu va tiné in fiecare anu
cate o adunare generala si anume totdeun'a in
lun'a lui septembrie si, de vorcere impregjurabile,
si de mai multe ori. Adunarea generala va consta
din membri fundatori, ordinari si binefacatori
ai institutului, avendu votu decisivu. Mem-
bri sprinjintori ai alumneului au votu consul-
tatuv adunarile generale suntu publice.

§. 15. Conchiamarea adunarei generale o
publica presiedintele comitetului prin diariile
romane. Loculu regulatul alu adunarii generale
este orasulu Temisióra.

§. 16. In adunarile generale au votu nu-
mai acei membri fundatori ordinari si binefa-
catori cari se infatisieza. Impoteririle afara de
personele morale (§. 11) n'au locu.

luer de lipsa, numai de ar capetá si ceia lalti
Romani ce-va profitu dentr' insee; pentru că
daca móre inveniatulu fora se fie impartesitu
sciint'a eu altii, móre si sciint'a eu densulu
impreuna.

2. Se nu intrebuintiam cuvinte straine,
unde avem ale nóstre. Ni se intempla a dese-
ori de mestecam in vorbire-ne cuvinte straine,
chiar si unde am avé cuvintele nóstre curate
romanesci. In privint'a acesta'au luat a minte
literatorii natiunii nóstre, că Romanii de n'tro
parte de tiéra au multe cuvinte curate, cari in
celealte parti nu se asta, asiá multe se asta in
Maramuresiu, si in Banat, éra in celealte parti
nu; multe in Moldavi'a, in tiér'a romanésca;
multe prete Dunare. (Vedi carteia lui G. Rosa,
tip. la Buda, in 1813.) Ba, unde n'am avé cu-
vintele nóstre neci decum, ce ne impiedeca se
imprumutam den limb'a latina, italiana, fran-
césca, ispana, sororile limbii nóstre, unele cu-
vinte, căci tóte patru astelimbii si-tragu radie-
cin'a den limb'a vechia a Romanilor, carea suna
inca prin gurile Romanilor den Daci'a,
pre ai caror'a strabuni i-a adusu aici Traianu

imperatulu, dupa ce a invinsu pre Decebalu,
craiul celu cumplitul alu Dacilor. Traianu ve-
diendu Daci'a desiérta de locuitori, si privindu
la bunetatea pamentului, carele ar poté indes-
tulá cu tóte pre locuitorii si agonisitorii sei in-
tru cele ce sunt de lipsa spre desfata' a chiven-
tisire a vietiei, dupa o batalia indelungata ti-
nuta cu Dacii cincii ani de dile, facu Daci'a
provincia Romana, si a dus intr'ins'a spre lo-
cuitiunea cetatiloru si a satelor, si spre lucra-
tionea pamentulor, multime nenumeraata de
ómeni den tota imperati'a romana. Den asto-
colonii se tragu strabunii si parintii nostri si
noi toti; si de atunci inceoe ne'nectatu si ne'n-
treruptu ne numimur noi totu Romani, adeea:
fiu nascut den sangele Romanilor.

Mai incoló trebuintiam neaperata de a ni
preface (cultivá) limb'a ni o svatuesce si aceea,
că celealte popóra incheia de la cultur'a lim-
bei la cultur'a natiunii cea den lontru. Că eu
catu e mai cultivata si mai desvoltata óre-care
limba: eu atat'a mai multu se cinstesee natiu-
nea aceea, eu atat'a mai multu se face laudata,

¹⁾ Acestu articlu amu astatu de bine de aceea a-lu pu-
blicá, pentru că intr'insulu se asta cele mai multe

núncite, cari se potivesc si pentru timpulu de
fatia, si adeea: că multi nu se interesá de progre-
sul literaturii sale cei romanesci, că mai eu bine-
rie si-andu copilasii vorbindu in limbe straine, pe
la noi in cea germana, că si parintii intre sine mai
eu usiuretate vorbescu germanesc, era semnulu neg-
rigirii limbii mame din partele, e-te, că vorbindu
ei romanesci, nu-si protu cu acuratetá esprime ideile,
mestecandu apoi cuvinte germanesci si compun-
du astfelui o vorba, de carea talandu si pól'a se
fugi. Tuturor acelor'a li recomandámu articolulu ace-
sta spre ceteri, rogandu-i ince, ea se nu se mai
radime in cuvintele autorului: „partea cea mai
mare a inveniatilor romanu-ni-si batu capulu
dupa indreptare la limbii“ ci mai vertosu se se-

§. 17. In adunarea gen. presiede patronulu institutului, éra in casu de impedecare seniorulu familiali protegetorie avendu acésta totodata si dreptulu de a defige din famili'a sa pre unu membru de substitutulu scu. Pentru ducerea protocolului denumesce presiedintele doi notari. — Protocoulu siedintelor generale se verifica do o comisiune de 5. membri, alésa ad hoc la propunerea presiedintelui, si se subserie de presiedinte si de unu notariu.

§. 18. Agendele adunarii generale suntu urmatoriele:

a) Ea alege unu comitetu din 12 membri (4 preoti si 8 lumeni), si anume pe presiedintele, pro vice-presiedentele pre notariulu pre cassariulu pre controlorulu, si pre 7 membri al comitetului prin majoritatea voturilor pe 3 ani, éra membrii suntu realegiveri. Incasulu de lipsa are si dreptulu de a intregi comitetulu.

b) Ea conclude indreptarile pentru inaintarea si sporirea scopului institutului si pentru administrarea averii lui.

c) Ea decide a supr'a plangerilor alumnistilor despre neprimirea-le in institutu seu despre eschiderea loru dint'ensulu.

d) Ea investigheaza socotile anuale ale comitetului si incuiintieza bugetulu institutului pe anulu venitoriu.

§. 19. Adunarea generala pote propune modificatiuni in statute, ince acoste modificatiuni numai atunci vor ave valóre, daca 2/3 dintre toti membri de fatia le primește, si si vor fi castigatu aprobarea mai nalta. §-ulu 2 ince din statute, care splica si marginesce scopul institutului nu pote suferi neci o schimbare.

§. 20. Conclusele adunarii generale se facu prin votisare si numai atunci vor ave potere legala, daca in Adunarea generala va fi de fatia cel putinu a siés'a parte din numerulu tuturor membrilor fundatori, ordinari si binefacatori ai institutului.

§. 21. Funtiunile presiedintelui adunarii generale suntu:

a) a deschide, a amaná, a denumi ad hoc doi notari ai adunari generale, a conduce desbaterile, a ordiná votisarea, a numerá voturile si a sustiné ordinea buna;

b) a enunciá resultatulu voturilor;

c) a propune membri pentru alegerea comisiunei verificatorie a protocoleloru siedintelor generale, precum si pentru totale cele-lalte comisiuni, cari le ar recere scopulu institutului;

d) a subserie dimpreuna cu unu notariu protocolele siedintelor adunarii generale, si a se ingrigi de publicarea lor in diariile romane.

B. Despre comitetul institutului.

I. Agendele comitetului:

§. 22. Comitetul alesu de adunarea generala (§. 18 sub a.)

a) duce in deplinire decisiunile adunarii generale;

b) aduna, pastréza, si administreza sub respondere averea institutului;

c) defige ordulu casci, luandu totdeodata séma, ca acel'a se se obsérve cu tota acuratet'a;

d) in casulu vreunui abusu opresce pre diregatorii sei de la diregatorii inereditante loru, si i inlocuiesce prin altii pana la determinarea adunarii generale celei mai de aproape;

e) denumesce eulegatori pentru inlesnirea incassarii veniturilor institutului;

f) este constrinsu a se tiné intre marginile bugetului votatu de adunarea generala si a justifică lucarile sale, reportandu naintea adunarii generale;

g) primesce in institutu pre alumnisti, a vendu de cincisura atat seraci'a competitorilor documentata prin atestate credibile, cat mai ales talintele si sporiu facutu pana acum'a, — mai departe are dreptulu de a deschide din institutu pre alumnistii cari ar lucra contra ordinei casei votata de comitetu, cari ar ave portare morală rea, seu in studiare s'r dălenei; —

h) va tiné regulatu in fiecare luna cate o siedinta, si anume in ultim'a di din luna dupa cal. nou, éra in casuri intitotirie are dreptulu a tiné si mai multe siedintie.

§. 23. Decisiunile comitetului au numai atunci valóre, daca suntu de fatia cel putinu cinci membri, comitetul decide dupa majoritatea voturilor de fatia. In casu, daca voturile ar fi totalate, votulu presiedintelui decide. Membrulu, care se abate cu votulu seu de la parerea majoritatii, are dreptulu se céra, ca votulu seu separatu se se insemne in protocolu.

— Protecólele au a se verificá de presiedintele, de notariulu si celu putinu inca de unu membru alu comitetului, care au luatu parte la siedinta. Decisiunile siedintelor de interesu publicu au se se publice.

§. 24. Funtiunile presiedintelui suntu: a) A conchiamá Adunarile comitetului, si a publicá conchiamarea adunarii generale, pricum si de a prosiede in siedintele comitetului.

b) a priveghia, ca desbaterile si conclusele adunarilor comitetului se urmeze amesurat scopului si intereselor institutului in intelecul statutelor;

c) a reprezentá institutulu in afacerile lui din afara. In acele afaceri ince, cari ar produce obligatiuni a supr'a institutului presiedintele are a cere voi'a comitetului, si numai atunci vor fi obligatorie, daca accele chartii vor fi subserise de presiedinte, contrasemnate do notariu, si provideute cu sigilul comitetului. Sigilul comitetului se pasiréza la presiedinte;

d) presiedintele pote asemna din banii institutului numai atunci, candu aceste asemnari vor fi inceviintiate de comitetu si contrasemnate do notariu;

e) Impoteririle pentru ingrigirea afacerilor institutului inaintea organelor din afara se subseriu de presiedinte si de notariu.

f) asemenea se subserisi de presiedintu si de notariu totale cercularie si publicatiunile, precum si protocolele siedintelor comitetului.

g) presiedintele se ingrigesc de executarea concluselor adunarilor comitetului, si renduiesce investigarea cassei din timpu in timpu.

§. 25. Vice-presiedintele supliesce pre presiedintu in totale funetiunile lui, candu acest'a nu e de fatia. In absența ambilor presiedinti conduce siedint'a membrulu celu mai betranu.

§. 26. Notariulu pôrta si contrasemniza protocolele siedintelor comitetului, precum si scisorile din §. 24 si se ingrigesc de spedituinea loru.

§. 27. Cassariulu incasséza banii institutului, face erogatiuni numai in poteca avisarii presiedintului, pôrta socota despre aceea, referéza comitetului in fiecare luna despre starea cassei, pregatesce si substerne comitetului socotele anuale spre revisiune. Cassariulu e responsabil pentru cass'a institutului.

§. 28. Controlorulu are de a contrasemna totale actele de socota ce se tinu de cass'a institutului. Densulu pôrta contrasemnatur'a, si e responsabil pentru cassariulu pre carele lu-substitue in casu de impedecare.

C. Decisiuni generale.

§. 29. Comitetul pôrta gratis totale afacerile institutului.

§. 30. La intemplare, cand s'ar desfința institutulu, avea lui se va intrebuinta spre mantarea si cultivarea poporului romanu asiá — dupa cum va afla de bine, adunarea generala, care va desface institutulu.

In 30 noembrie 1866 s'a tienutu siedint'a lunaria a comitetului provisoriu sub presiedint'a revds. domnu Meletie Dreghiciu, in care dlu cassariu Giorgiu Craciunescu reportéza că dupa socotele si listele substerne au incurzu pana acum'a 620 fl. 76 cr. v. a. si cere, ca spesele de 87 fl. 99 cr. v. a. parte pentru alumnisti pre lunele novembrie si decembre, parte pentru tiparirile facute in interesulu alumnului se se incuvintieze, ce din partea comitetului dupa cercarea socotelor substerne se incuvintiera. Mai departe cere provedatoriulu alumnistilor d. Petru Popoviciu o restantia de 6 fl. 60 cr. v. pre luna decembre 1866 — ce asemenea i se incuiintieza. Astfel contragendu-se spesele de susu in sum'a de 94 fl. 59 pre care abstragendu-o din sum'a incurzu de 620 fl. 76 cr., remane in cass'a alumneului mai 526 fl. 17 cr. v. a., care suma are se fie, pastrata in cass'a de pastrare din Temisiór'a sub Nr. 17,949 ex 1866.

In 31 dicembrie 1866 asemenea s'a tienutu siedint'a lunaria a comitetului provisoriu sub presiedint'a revds. dnu M. Dreghiciu. In siedint'a acésta s'a asemnatu provedatoriulu alumnistilor dlu Petru Popoviciu competint'a pre lun'a lui januaru 1867 in sumă de 32 fl. v. a. — Cassariulu raportéza, că in lun'a trecuta numai 5 fl. v. a. au incurzu de la dlu Giorgiu Berariu notariu comunale din Chesintiu. Se ie spre sciintia placuta exprimandu-se dlu notariu multiamita protocolarimente. Starea cassei este cu adausulu de 5 fl. = 531 fl. 17 cr.

detragandu-se competint'a pentru alumnisti de 32 fl.; remane in cass'a alumneului 499 fl. 17 cr. v. a.; —

Aceste suntu lucarile comitetului de pana acu, totodata amse însemnu, cumca siedintele lunarie se tien regulat in ultim'a di a sic-carei lune, protocolele se voru publica regulat in estrasi, asemenea si listele donatorilor se voru publica, care liste ince acu a dô'a-óra le trimis in siedintele comitetului.

b) a priveghia, ca desbaterile si conclusele adunarilor comitetului se urmeze amesurat scopului si intereselor institutului in intelecul statutelor;

c) a reprezentá institutulu in afacerile lui din afara. In acele afaceri ince, cari ar produce obligatiuni a supr'a institutului presiedintele are a cere voi'a comitetului, si numai atunci vor fi obligatorie, daca accele chartii vor fi subserise de presiedinte, contrasemnate do notariu, si provideute cu sigilul comitetului. Sigilul comitetului se pasiréza la presiedinte;

d) presiedintele pote asemna din banii institutului numai atunci, candu aceste asemnari vor fi inceviintiate de comitetu si contrasemnate do notariu;

e) Impoteririle pentru ingrigirea afacerilor institutului inaintea organelor din afara se subseriu de presiedinte si de notariu.

f) asemenea se subserisi de presiedintu si de notariu totale cercularie si publicatiunile, precum si protocolele siedintelor comitetului.

g) presiedintele se ingrigesc de executarea concluselor adunarilor comitetului, si renduiesce investigarea cassei din timpu in timpu.

§. 25. Vice-presiedintele supliesce pre presiedintu in totale funetiunile lui, candu acest'a nu e de fatia. In absența ambilor presiedinti conduce siedint'a membrulu celu mai betranu.

§. 26. Notariulu pôrta si contrasemniza protocolele siedintelor comitetului, precum si scisorile din §. 24 si se ingrigesc de spedituinea loru.

§. 27. Cassariulu incasséza banii institutului, face erogatiuni numai in poteca avisarii presiedintului, pôrta socota despre aceea, referéza comitetului in fiecare luna despre starea cassei, pregatesce si substerne comitetului socotele anuale spre revisiune. Cassariulu e responsabil pentru cass'a institutului.

§. 28. Controlorulu are de a contrasemna totale actele de socota ce se tinu de cass'a institutului. Densulu pôrta contrasemnatur'a, si e responsabil pentru cassariulu pre carele lu-substitue in casu de impedecare.

§. 29. Comitetul pôrta gratis totale afacerile institutului.

§. 30. La intemplare, cand s'ar desfința institutulu, avea lui se va intrebuinta spre mantarea si cultivarea poporului romanu asiá — dupa cum va afla de bine, adunarea generala, care va desface institutulu.

— „Romanulu“ din 2 jan. n. inciintie: Domineca, Mari'a Sa Domnitorulu a intunitu la unu prandiu pre toti oficirii superioiri ai gardei natuinali. Music'a legiunei 1 a cantatu in totu timpulu prandiului si pe urma.

— „Societatea pentru cultur'a poporului romanu,“ despre care cetitorii nostri seiu că s'a inciintat la Bucuresti, progreséza in modu imbucuratoriu, tiene adunari publice. Curundu va apăr si fõia accesti societati. Ora la noi candu vom ave ocazie a organiza; seu sentindu necesitatea, candu vom ave atari societati.

— „Ordinea“ aduce sciua despre rezultatulu imbucuratoriu alu concertului datu de domnisiór'a Elis'a Circ'a la Ploiesci. Pentru a incuragiá acésta juna artistă, a careia talentu face onore natuinei romane, Domnitorulu a binevoitu ai acordá subveniune din cass'a privata.

Economia.

Aradu, 5 januaru 1867.

In decursulu acestei septemane negotiarea cu grâu remase neschimbata dura fôrte pe inceput si fara ca pretiurile se se fie schimbati. — Graulu avu trecere cam pana la 1500 metri den Aradulu nou, cate cu 6.40 cr. de metiu. Dintre cele-lalte cereale nici unu soiu nu se vendu in catim mai mare. Pretiurile suntu: graulu cu 6.10—20 cr. socar'a 4.50—50 cr. ordialu 3.40—50, cucerudiul 3.60—65; graulu mestecat adeca sareciu erá binisioru cercetat din partea ce astavera o dedeau pentru obiecte mai putinu necesarie. — Timpulu este môle néu'a ce ninse astanópte priesce multu semenaturilor.

Temisiór'a, 4 jan. 1867.

(Reportul de septemana a Loidului din Temisiór'a.) — Cercarea bucatelor este buna pretiurile cam de patru septemani romani neschimbata vendiare ince nu este neinsemnata din cauza că pentru esportu nu se cumpera nemicu. Asemenea si concurint'a in tergul de astazi fuse pîr neinsemnata, graful curatul erá ou 6.50. Cucerudiul cu 3.60—3.65 de metiu.

Pretiurile:

Grau 87/88 fl. 6.35—6.45, 88/89 fl. 6.50—; 89 fl. 6.60 — Secara 78/80 fl. 4.50—4.60. — Cucerudiul nou fl. 3.60—3.70 prompt. — Ordial 68/70 fl. 3.55—3.65. — Ovesul 48/50 fl. 2—2.10 de metiu.

Indreptare. In nr. tr. pag. 4. col. 2, sir. 1 in locu de „Furt'a,“ cetera: „Turd'a.“

Cursurile din 7 jan. 1867. n. sér'a.
(dupa arstare oficiale.)

	banii	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austri.	54.10	54.30
" contributionali	89.80	90.—
" noue in argint	87.25	87.50
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	79.50	80.—
Cele nationali cu 5% (jan.)	68.20	68.40
" metalice cu 5%	58.10	58.25
" maiu-nov.	61.70	61.90
" 4½%	51.—	51.50
" 4%	45.25	45.75
" 3%	34.—	34.50
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	75.10	75.30
" 1860/incele intrege	84.10	84.25
" ¼ separata	92.25	92.50
" 40% din 1854	74.—	74.50
" din 1839, ½	134.50	135.—
bancei de credit	126.25	126.75
societ. vapor. dunare cu 4%	85.50	—
imprum.princip.Eszerházy & 40fl.	—	—
" Salm à,	31.—</td	